

Petoksia, onnettomuuksia ja tulipaloja

Mika Kivistö
Business Lead
Tutkintapalvelut
Pohjola vakuutus Oy

Agenda

- Yleistä vakuutustutkinnasta
- Onnettomuudet ja tulipalot petosten ja vahingontorjunnan näkökulmasta
- Yhteistyön tärkeys

Vakuutustutkinta Suomessa

36 vakuutustutkijaa

Tutkintaorganisaatioissa henkilöitä noin 50

Vakuutustutkijat koulutukseltaan poliiseja

Väärinkäytöksillä voi olla merkittävä taloudellinen vaikutus koko vakuutusjärjestelmälle

Vakuutusrikollisuuden yleisyys

Turun yliopiston tutkimus

- Vakuutusrikoksiin syyllistyneiden osuus 5-8 % suomalaisista
- 23 % suomalaisista tuntee jonkun vakuutusrikokseen syyllistyneen henkilön
- Tekijän henkilöprofiili: usein alle 30-vuotias, hyvin koulutettu ja ansaitseva sekä kaupungissa asuva (40 %:lla aikaisempi tuomio rikoksesta)
- Yleisin huijaustapa on korvausvaatimuksen liioittelu (68 %)
- 69 %:ssa tapauksista rikos ei paljastunut
- 79 % piti ennalta ehkäisyä parhaana keinona
- 89 % piti järkevänä, että vakuutustutkijat selvittävät epäiltyjä rikostapauksia

Vakuutusrikollisuuden taloudellinen merkitys

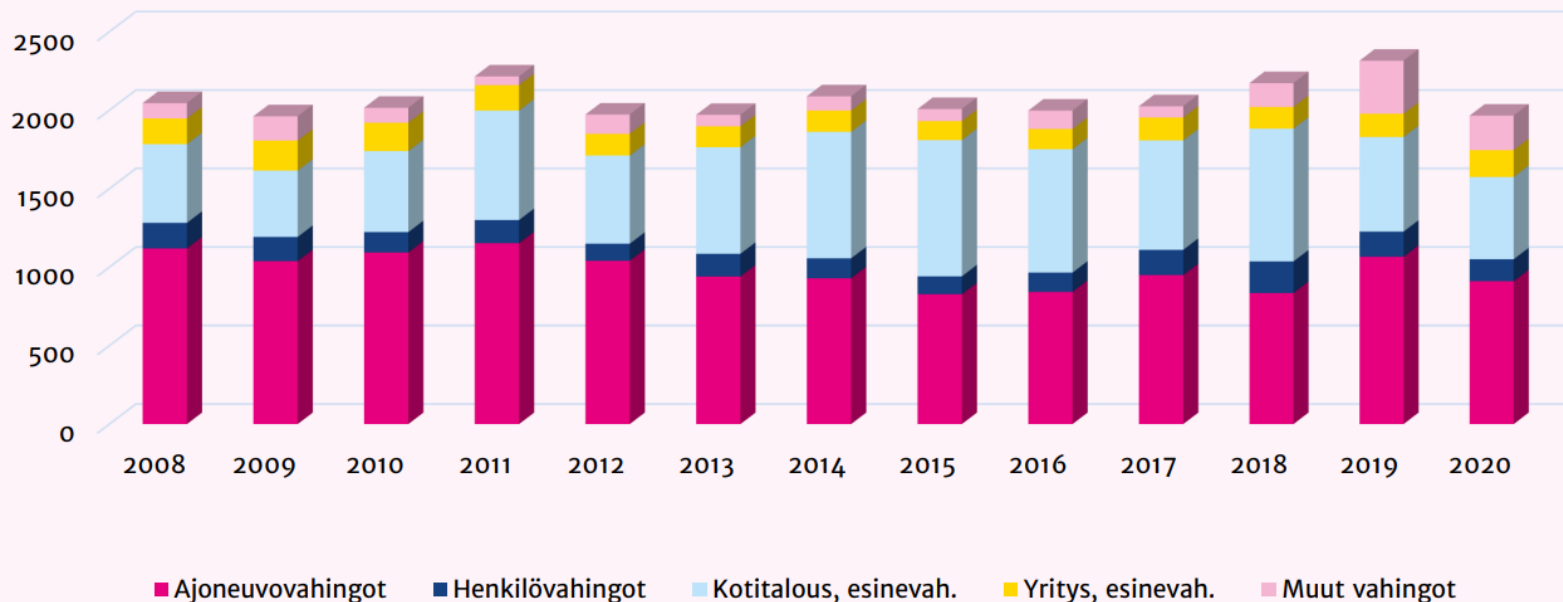
Vahinkoyhtiöiden korvausmeno on n. 3 mrd. euroa/v.

Vakuutusrikosten osuus korvausmenosta jopa 200 milj. euroa/v

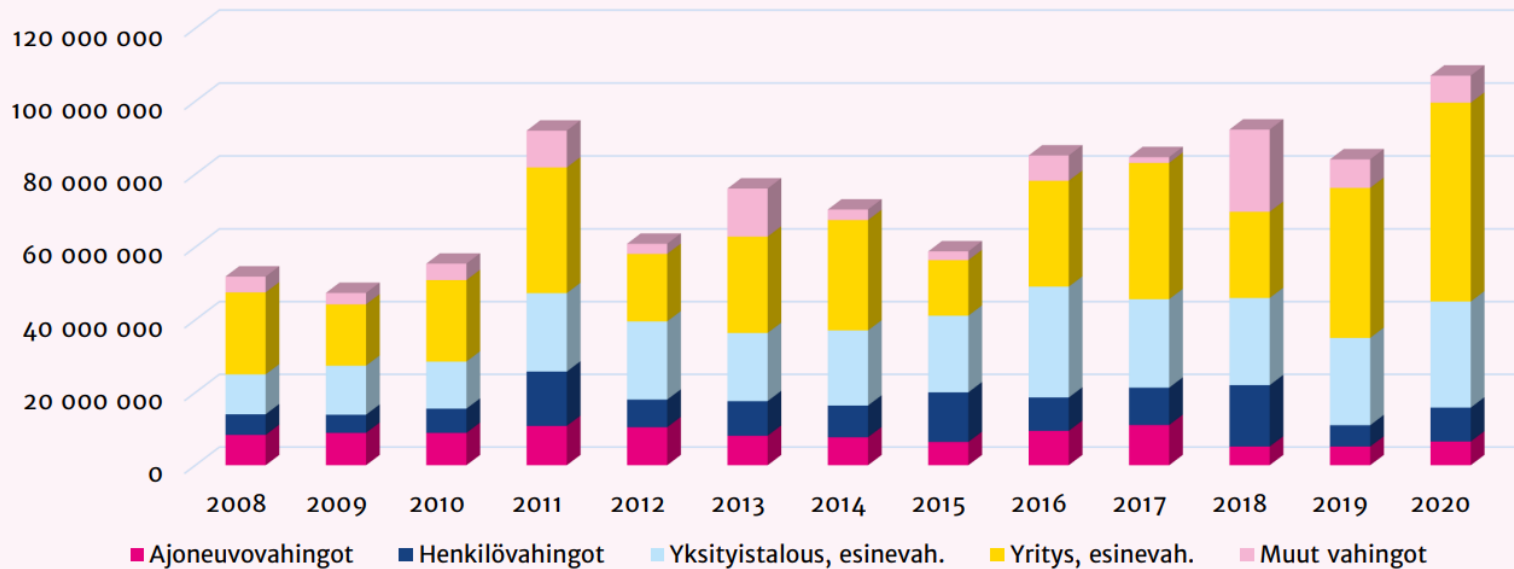
Euroopassa vakuutusrikosten osuus yli 8 mrd. euroa/v

Yhteiskunnallisesti merkittävää rikollisuutta, josta aiheutuvat kulut maksamme itse.

Tutkitut vahingot 2008- 2020

Vaaditut korvaukset tutkituissa tapauksissa 2008 - 2020, euroa

Väärinkäyttöksiä tutkitaan kaikissa korvauslajeissa

Omaisuusvahingot

Henkilövahingot

Ajoneuvovahingot

vakuutuspetoksia tendaan jop 200 miljoonan euron edestä

REHELLI
omaisuus
lausua
nyylin
on ja

11.10.2007

muuttanut 100-200 miljoonaa euroa vuosittain.
Vakuutuspetos on aina tahallinen, ja sen
la erilyksellisesti myös omilla tahalla kukaan poliisi
ja tulla. Tyypillinen huijari on silloin kolme-
nen koulutusta ja hyvin tieteensä mies.

Yhteistä on sekin, että on tavallista verryttää
vakuutuspetoksia sen ajan huijari. Huijari
petoksista voi joutua kalliille ja satuttaville
detyt lausua omista lausua.
Suomessa on 22 vakuutusyhtiötä, jotka en-

salatarkoituksella ja turvaksi vakuutuspe-
tosta tulla vakuutusyhtiön lausua lausua
lausua selvitettävä ja ohjeistettuna
kain palkkio- ja korvausten lausua
Kaik

Valekuolemalla huijari- mies joutuu kiven sisään

Vakuutushuijauksen yrityksestä kova tuomio

Huijari sai lääkärin uskomaan
kaatumisen aiheuttamaan
vammaan aivovammaan

Korvaukset miehen
työkyvyttömyydestä olisivat
olleet yli miljoona euroa

Miehelle petossyyte sormiensa irtileikkaamisesta

Lääkärille ja terapeutille petostuomio tekaistuista urheiluvammoista

Autoja yritettiin luvata huijausyritykseksi. Kuljettajat oli

RAISIONMALLAINEN
MAAKUNTA

Joka neljäs tulipalo sytytetään tahallaan

Tuhopoltot: Taustalla on yleensä syrjäytymistä ja kostonhalua

HÄMEEN SANOMAT

Moottoripyöränsä kadottaneelle
syyte petosyrityksestä

Autopetokset ovat lisääntyneet Helsingissä

Autojen hintojen romaht-
houkuttelee vakuu-

Specian Investagation Unit - Tutkintapalvelut

Tutkintatiimi

Vakuutustutkijat
Erityisasiantuntija

Fraud Desk -tiimi

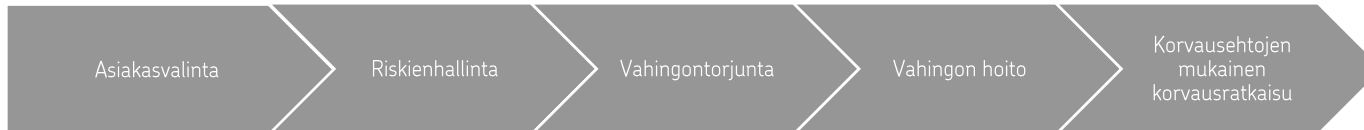
Riskiasiantuntijat
Erityiskäsittelijät

Vakuutustutkinnan tavoite

”Tutkinnan tavoitteena on selvittää, mitä todella on tapahtunut, olipa tutkinnan lopputulos vakuutuksenottajan tai muun korvaukseen oikeutetun tai vakuutusyhtiön kannalta mikä tahansa.”

Vakuutustutkinnan tehtävät

- Kehittää väärinkäytöksen ja vahinkojen torjuntatyötä, tutkintatyötä sekä menetelmiä
- Seurata sekä analysoida väärinkäytösilmiöitä
- Viranomaistiedusteluihin vastaaminen
- Viranomaisyhteistyö
- Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen
- Analyysitoiminta ja riskianalytiikan kehittäminen
- Tapahtuneiden väärinkäytösten tilannekuvan ylläpitäminen

Analyysitoiminta apuna bulvaanien ja riskiasiakkaiden tunnistamisessa

Liiketoimintakielto

Noin 600 henkilöä tuomittu liiketoimintakieltoon.

Bulvaanien tunnistaminen.

Järjestäytynyt rikollisuus

40 prosentilla JR – rikollisryhmiin kuuluvilla yrityskentöjä.

Bulvaanien tunnistaminen.

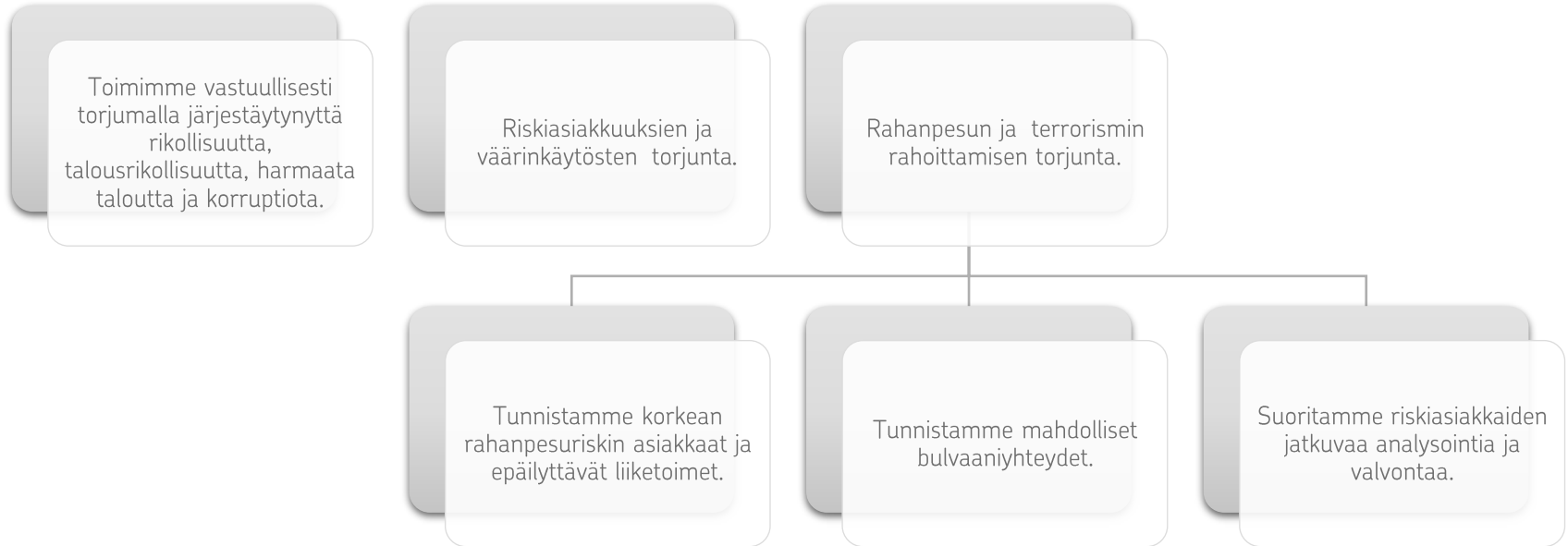
Lyhyen elinkaaren osakeyhtiöt

Yrityksiä käytetään rikolliseen toimintaan.

Lakisääteiset velvoitteet jätetään maksamatta.

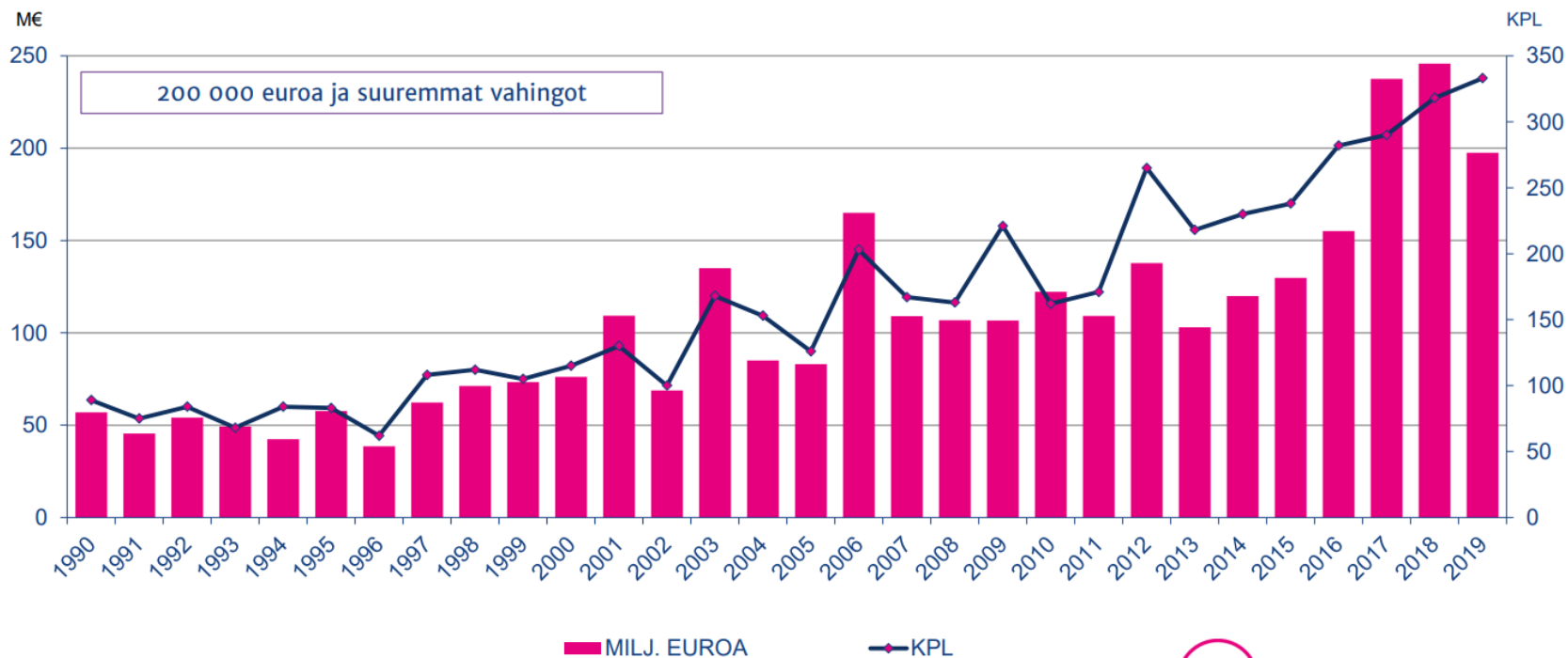
Bulvaaninen tunnistaminen.

Tehokkaalla riskiasiakkaiden tunnistamisella ja torjumisella mahdollisuus merkittäviin tuloksiin

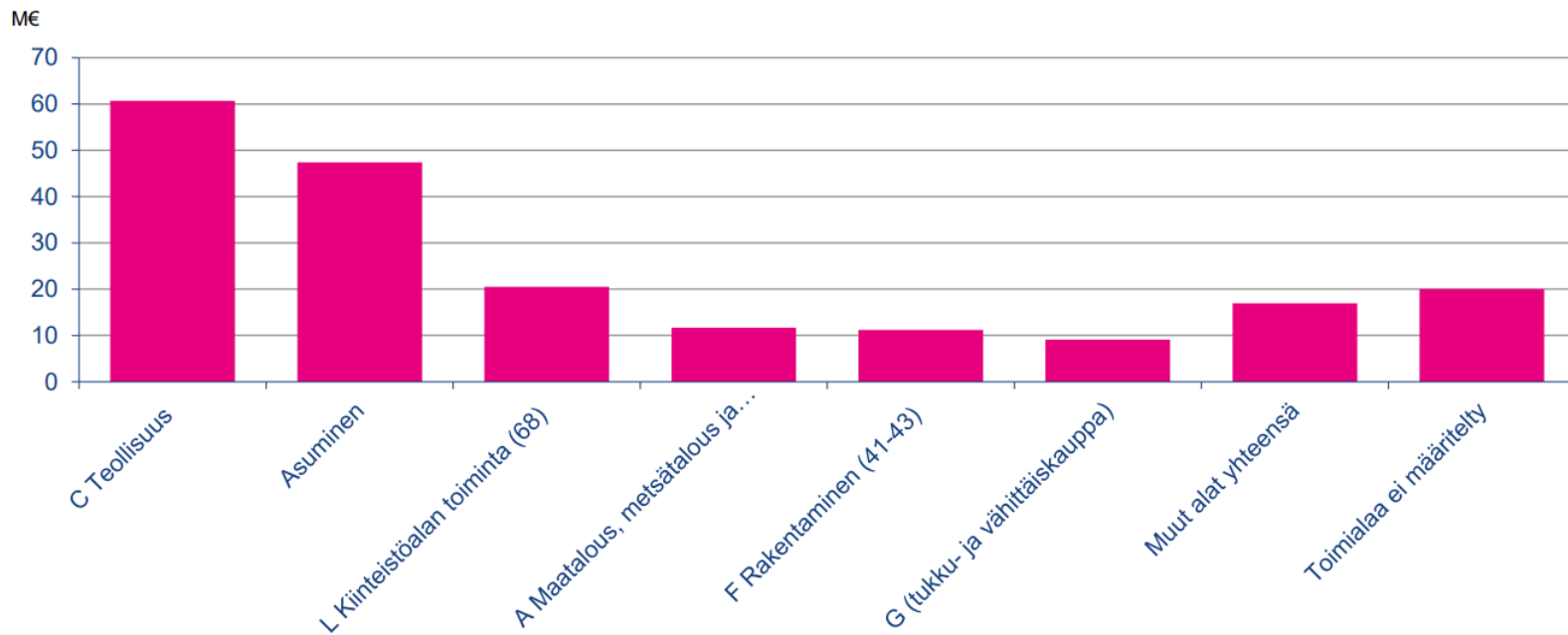

Suurvahingot Suomessa

Suurvahingot 1990–2019

Suurvahingot 2019

Pohjola vakuutuksessa laadukas onnettomuuksien ja palojen tutkinta.

Tutkimusmenetelmien kehittäminen edellytys väärinkäytösten paljastamiseen

Suurvahinkojen tutkinnan prosessin kehittäminen.

Jatkuvaa kehittämistä ja uusien menetelmien käyttöönottoa.

Sähköpalotutkijoiden, palokonsulttien, VTT:n ja erilaisten asiantuntijoiden käyttäminen.

Yksityisen palokoiran käyttäminen.

Ollut mukana 53 palovahingon tutkinnassa.

Toimintamallista sopiminen poliisin kanssa.

Puolessa tapauksista myös poliisin palakoira mukana.

Yksityisen akkreditoidun palolaboratorion käyttäminen.

Kehitetty näytteiden ottoa ja taltiointeja. Yhteneväiset käytännöt poliisin kanssa.

Yksityisen laboratorion lausunto 2-4 viikon kuluessa.

Poliisin palonäytteiden lausunnot kestävät noin 2-3 kuukautta.

Epäselviä omakotitalojen palovahinkoja

- Tehostetulla yksityisen palokoiran käyttämisellä merkittävä vaikutus palovahinkojen tutkintaan.
 - Hyvä yhteistyö poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa
 - Merkkauksia 33:ssa eri vahingossa.
 - Palavia nesteitä laboratorion tulosten perustella 25:ssa eri vahingossa.
 - Kaikki havaittuihin tapauksiin ei liity tuottamusta tai tahallisuutta.
 - Vakuutuksen tiedoista voi löytyä motiivi tahalliseen sytyttämiseen.
 - Yhteys epäilystä tuottamuksellisesta tai tahallisesta teosta vakuutustutkinnasta poliisille.
 - Tehty useita tutkintapyyntöjä.
- Yksittäisen palovahingon intressi vakuutusyhtiölle keskimäärin 350 000 – 450 000 euroa.

Hakelämmityskattiloiden paloturvallisuus

Oikein käytettynä
hakelämmityskeskukset ovat
turvallisia

Hakelämmityskattiloiden paloturvallisuus

Maatilojen hakekattiloista syttyy vuosittain useita kymmeniä tulipaloja

Yleensä palon syttyminen ei tule yllätyksenä

Yksittäisen vahingon määrä vaihtelee tuhansista euroista useisiin miljooniin euroihin

Omat havainnot takapalon syistä

- Takapalo ei tule yleensä yllätyksenä
 - Yleensä aikaisempia takapaloja
 - Sammutusjärjestelmien kunto
 - Laitteiston tiiveys
 - Havainto hakesiilossa ja hakeruuvissa olevasta mustasta ”aineesta”
- Laboratoriolausunnon perusteella kyse jäteöljystä
 - Maatiloilla jäteöljyn sekoittaminen hakkeen sekaan tai kattilaan todella yleistä

Pohjola Vakuutuksen sekä Jyväskylän AMK:n yhteistyö

1. Polttoaineen ja kattilan vaikutus paloturvallisuuteen

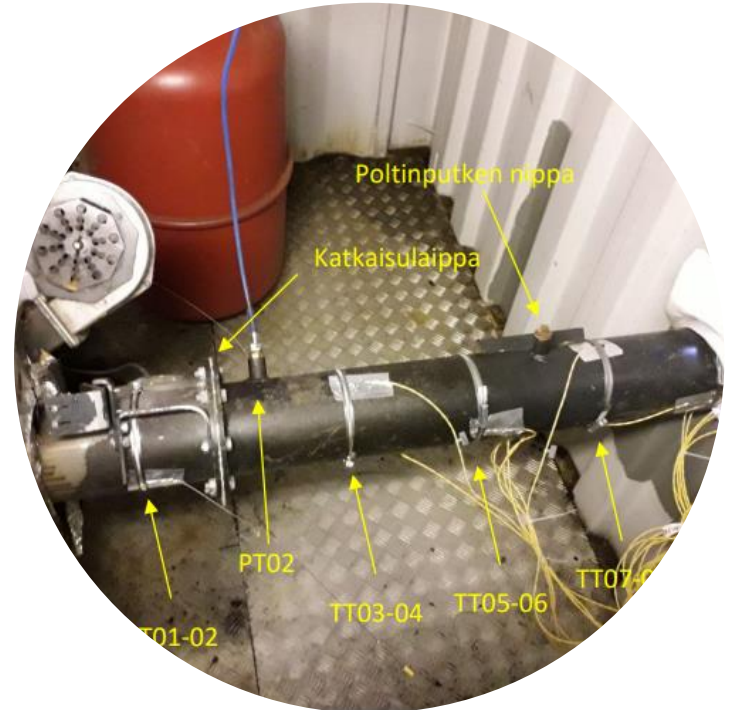
- Kaura, rypsi, hake, metsätähti ym.

2. Polttoaineen vaikutus stokerikattilan paloturvallisuuteen

- Mitattiin laitteiston lämpötila sekä paineenmuutoksia sekä jäteöljyn käyttämisen vaikutusta palojen syttymiseen

Tutkimustuloksia takapalojen syistä

- Kattilan ylipaineella iso merkitys takapalon syntymiseen.
 - Laiminlyöty huolto- ja ylläpitotoimenpiteitä.
 - Laitteiston tiiveys.
 - Vääränlainen polttoaine.
 - Epäpuhdas palaminen vaikuttaa kattilan ja syöttöjärjestelmän likaantumiseen.
 - Öljyn käyttäminen.
 - Tervaantuminen aiheuttaa korroosiota, laitevikoja sekä hienoaineksen tarttumista laitteiston pinnoille.
- Kaasumaisen takapalon tai nokipalon mahdollisuus.

Riskienhallinnan kumppani

- Pohjola Vakuutus mukana ennaltaehkäisemässä hakelämmitykseen liittyviä vahinkoriskejä.
- Pohjola Vakuutuksen maksamat hakelämmityskeskusten tarkastuskäynnit yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Havainnot yritysvahinkojen tutkinnasta

Vakuutusyhtiön havainnot yrityksen turvallisuuskulttuurista ja riskien hallinnasta.

Turvallisuusohjeisiin -ja koulutuksiin liittyvät puutteet
Palotarkastuksissa havaitut puutteet jätetään korjaamatta
Syynä mm. kustannukset, riittämättömät sanktiot (välinpitämättömyys).

Yritysten lakisääteiset veloitteet onnettomuuksien ja vahinkojen ennalta estämiseksi.

Riskikartoitukset puutteellisia tai toteuttamatta
Atex -vaatimuksiin liittyvät puutteellisuudet
Syynä mm. kustannukset, riittämättömät sanktiot, tietämättömyys.

Pahimmillaan yrityksen toiminnassa vakavia turvallisuuspuutteita ja toiminta osittain lakien ja määräysten vastaisia. Annetaan väärää ja vilpillistä tietoa täysimääräisen vakuutuskorvauksen saamiseksi.

Liikenneonnettomuudet

Lavastetut kolarit sekä henkilöautojen ja moottoripyörien tieltä suistumiset.

- Lavastettujen liikenneonnettomuuksien määrä kasvussa. Tavoitteena auton lunastus tai kertakorvauksen saaminen.
- Tieltä suistumisissa mukana huomattavia ylinopeuksia ja yleensä myös vakavia henkilövahinkoja.
 - Väärän tiedon antaminen todellisista tapahtumista ja käytetyistä ajonopeuksista.
 - Todelliset nopeudet jäävät usein selvittämättä ilman vakuutusyhtiöiden omaa tutkintaa.
 - Vakuutusyhtiöiden intressi saattaa olla yhden vahingon osalta miljoonissa euroissa (vakavat henkilövahingot).
- Väsyneenä ajaminen tai ajamiseen kuulumaton teko ohjaamossa
 - Erityisesti kuorma-autojen ja yhdistelmien tieltä suistumiset

Tutkintakeinot liikennevahinkojen tutkinnassa

- Tutkinta toteutetaan yhteistyökumppanien toimesta
 - Tapahtumapaikan dokumentointi valokuvaamalla / Dronella.
 - Mitataan auton renkaiden jättämät suistumis- ja jarrutusjäljet, tien kaltevuudet ym.
 - Mitataan autosta pudonneiden esineiden ja osien sijainti.
- Auton reitti ja tapahtumapaikkatiedot viedään 3D-mallinnukselle ja PC Crash ohjelmalla pyritään laskemaan auton nopeus ennen hallinnan menetystä
- Auton järjestelmistä haetaan EDR eli ajotapahtumatiedot.

Viranomaisyhteistyö
Onnistumisia ja haasteita

Vakuutusyhtiöillä mahdollisuudet sekä työkalut havaita ja torjua väärinkäytöksiä

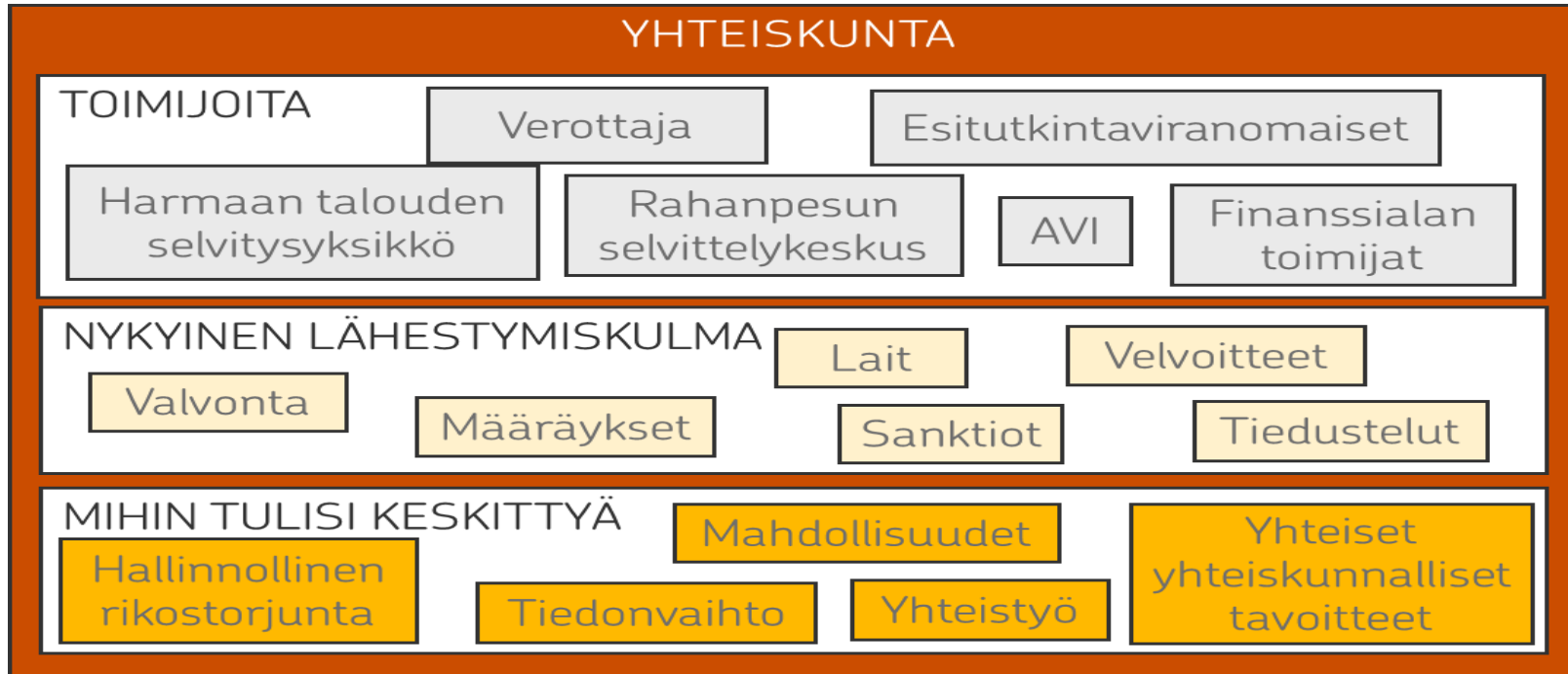
Vakuutusyhtiöillä on vahva tahtotila estää rikoksia tapahtumasta.

Rikosten torjunnan päävastuu on annettu esitutkintaviranomaisille.

Työkalut torjuntaa varten annettu kuitenkin laajemmalle toimijajoukolle.

Finanssiala osana yhteiskunnallista rikostorjuntatyötä

Viranomaistiedustelut

MITÄ VIRANOMAINEN SAA TÄLLÄ
HETKELLÄ?

YKSITTÄISEEN KYSELYYN YKSITTÄISEN
VASTAUKSEN.

MITÄ VIRANOMAISELLA OLISI
MAHDOLLISUUS SAADA?

KOKONAISVALTAISEN KUVAN
POHJAUTUEN LAAJAAN
ANALYYSITYÖHÖN FINANSSITOIMIJAN
TIETOIHIN PERUSTUEN.

Yhteistyön merkitys onnettomuuksien ja palojen ennalta ehkäisyssä

Onnettomuuksien ja palovahinkojen tutkinnassa havaittiin, että palonsyy tai vahingon suuruus liittyi ATEX-säännösten laiminlyönteihin.

Räjähdyssuojausasiakirjat puuttuivat kokonaan tai toimenpiteet niiden pohjalta oli toteutettu puutteellisesti.

Vahinkojen määrä yhteensä kymmeniä miljoonia euroja.

Pölyräjähdysten sattuessa ruokatunti pelasti ihmishenkiä.

Sähkölaite ei täyttänyt ATEX laitedirektiivin vaatimuksia aiheuttaen räjähdysten.

Helposti syttyvien kemikaalien määräysten vastainen säilytys lisäsi merkittävästi vahingon määrää.

Pohjola vakuutuksen toimesta aloitettiin yhteistyö vahinkojen ennalta estämiseksi. Yhteistyö vakuutusyhtiön sisällä ja eri viranomaisten kanssa.

Vahinkojen määrä laski merkittävästi.

Yhteistyö ja sen kehittäminen

- Poliisihallituksen edustaja FA:n vakuutusrikostoimikunnassa.
- Viranomaisten kanssa yhteisiä koulutustilaisuuksia ja seminaareja.
- Rikostorjunnan näkökulmasta tiedonvaihdon ja yhteistyön helpottaminen.
 - JR-rikollisuuden, talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunta.
- Tehokkaampi viranomaistiedustelujen tekeminen.
- Poliisiin mahdollisuus varoittaa yksityistä sektoria esim. törkeistä omaisuusrikoksista tai petoksista.
 - Ilmoitusten määrä vakuutusyhtiöihin tällä hetkellä vähäinen.
- Yritys- ja suurvahinkojen osalta tulisi kehittää tarkempaa tutkimusta ja analyysiä vahinkojen todellisista syistä ja sen myötä vahingontorjuntatyötä tulisi edelleen kehittää.
- Ajoneuvojen tieltä suistumisten tutkinta- ja selvitystyötä tulisi kehittää siten, että suistumisten todelliset syyt saataisiin nykyistä tehokkaammin selvitettyä.

Kiitos!